

Operační stupně velení - ano, či ne?

Svým článkem chci reagovat na velice přínosný, ucelený a originální článek arm. gen. Ing. Karla Pezla „O jakou armádu nám v budoucnosti jde?“ (VR 3/2001).

* * *

Souhlasím s celou řadou východisek a závěrů autora, nemohu však souhlasit s myšlenkou zrušit operační stupně velení a jejich pravomoci přenést na generální štáb (GŠ). Konkrétně, v oblasti územní obrany mě k tomuto závěru vedou cvičení SÚZO provedená v minulosti, zejména mezinárodní cvičení „Český jezdec 2000“, provedené na téma obrana teritoria a HNS (Host Nation Support - zabezpečení hostitelskou zemí) v SRN.

Operační stupeň velení byl při všech rozsáhlých změnách moderních armád ponechán jako stupeň, který přetváří operační směrnice do taktické bojové činnosti. Dokonce i německý Bundeswehr při poslední velké reorganizaci vyjmul armádní sbory z mírového systému velení, zbavil je všech podpůrných jednotek, ale ponechal je jako orgány řídící operace v široké škále nasazení.

Dle spojenecké publikace pro taktiku ATP-35 **operační velení**:

- přetváří politické a vojenské záměry a cíle do operačních směrnic a nařízení,
- definuje operační cíle,
- vyvíjí možnosti jednání,
- přetváří tyto v plány a koncepty,
- koordinuje opatření všeho druhu (vojenská, politická, ekonomická a další) v jednotnou činnost na válčišti.

Právě územní obrana, jako velice různorodá a rozsáhlá činnost, která může obsahovat bojové, podpůrné, záchranné, humanitární a jiné operace, vyžaduje vysoký stupeň koordinace. Jestliže mb dostává obvykle 1-2 taktické úkoly (např. přesun a útok), potom velitelství územní obrany (VeÚZO) zpravidla dostává dle situace 10-15 různorodých úkolů. Zpracovat a zkoordinovat rozkaz pro obranu a ochranu území SÚZO je potom práce pro početný tým lidí.

Při převzetí operačních úkolů by GŠ nutně musel denně sledovat a reagovat na vývoj situace, denně součinit s operačními stupni spojenců a civilními státními a nestátními organizacemi a provádět celou řadu servisních činností, které by jej zatížily natolik, že by zřejmě ztrácel ze zřetele své strategické poslání.

Snad nejdůležitější argument pro zachování operačních stupňů velení (v modifikované podobě) je snadná zranitelnost obranného systému založeného na jednom centru. Operační stupně velení jsou totiž i významným záložním faktorem velení. Z hlediska mírového života jsou operační stupně důležitým nástrojem výchovy důstojníků k postupnému přechodu z taktického stupně na strategický a konečně, zkušení důstojníci operačního stupně velení by měli být základem pro doplnění operačních stupňů velení NATO.

* * *

Nicméně souhlasím s autorem článku, že současný systém operačních velitelství je rozsáhlý a ne vždy funkční, např. v oblasti podpory hostitelskou zemí překrývá pravomoci 5 velitelství, přičemž by bylo rozumnější vytvořit jednu „zastřešující“ organizaci pro poskytnutí této podpory. Zde se nabízí možnost rozčlenit AČR na prvky mobilní (schopné nasazení v rámci NATO a EU) a stacionární (trvale svázané s teritoriem). Následně tak vytvořit dva operační stupně velení, jeden pro nasazení NATO a EU a druhý pro územní obranu a podporu.